

SBOROVÝ DOPIS

Farního sboru Českobratrské církve evangelické v Poděbradech

KVĚTEN 2025

Milí čtenáři sborového dopisu,

po dlouhé době se podařilo připravit další vydání sborového dopisu v první půlce roku. Je to zejména proto, abychom vás pozvali na důležité sborové shromáždění, kde se bude rozhodovat o spojení se sborem ve Velenicích a zároveň se bude volit nový farář na období od září 2026. A také se toho docela dost událo, takže čtěte!

Martin Fér

Jedni druhých břemena neste

Prohlášení 3. zasedání 36. synodu Českobratrské církve evangelické.

Českobratrská církev evangelická se znepokojením sleduje, že v některých regionech České republiky narůstá sociální napětí a existenční nejistota. Vybízí proto své sbory k otevřenosti, solidaritě a konkrétním projevům blízkosti vůči lidem zasaženým chudobou, vyloučením či nespravedlivým hodnocením společnosti.

Církev se setkává s příběhy lidí, kteří nesou tíhu ekonomických proměn, ztráty perspektivy a důstojnosti – a to nejen v tzv. vyloučených lokalitách, ale i mezi seniory, rodinami s dětmi, lidmi s postižením či pracujícími v nejistých podmínkách. Taková realita nás vede ke ztišení, k modlitbě i k činům.

Hledání konkrétních podob účinné pomoci se neobejde bez znalosti místních podmínek a spolupráce s těmi, kdo v daném regionu nesou odpovědnost či mají zkušenost. Doporučujeme sborům, aby si vytvořily přehled kontaktů na instituce veřejné správy (např. Úřad práce, sociální odbory obcí) i na neziskové organizace (např. Diakonie ČCE, Charita, Člověk v tísni, ADRA, Armáda spásy, Potravinové banky ad.) a navázaly s nimi kontakt ještě před vznikem akutní potřeby.

Tam, kde to je možné, nechť se sbory zapojí do existujících místních iniciativ nebo vytvoří vlastní, a to s vědomím své role nikoli jako odborníků, ale jako svědků víry a lidské blízkosti.

Vyzýváme zároveň k veřejnému odmítnutí stigmatizace lidí pobírajících sociální podporu a k jasnému odsudku rasismu, anticiganismu a všech forem lidského ponižování. Tam, kde vzniká napětí mezi různými skupinami oby-

vatelstva, mohou sbory nabídnout prostor pro bezpečný rozhovor – v podobě tzv. kulatých stolů nebo moderovaných setkání – a být tak nástrojem smíření a porozumění.

Prosíme kazatele a kazatelky, aby ve svém veřejném i sborovém působení připomínali sociální rozměr evangelia – důraz na lidskou vzájemnost, povinnost úcty a právo na důstojný život pro každého.

Evangelium nás nevede k odsudku, ale k nesení břemen jeden druhého – a právě v tom je církev nadějí pro dnešní svět.

Kalendář

NADCHÁZEJÍCÍ UDÁLOSTI

Svatodušní neděle - bohoslužby
(neděle 8. června, 9:45)

Svatodušní oheň
(neděle 8. června, 18:00)
Ekumenické setkání se členy ostatních církví, na zahradě evangelické fary, s krátkým úvodem a posléze opékáním špekáčků (každý si přinese své).

Sborové shromáždění
(neděle 22. června, bohoslužby od 9:45,
Sborové shromáždění od 10:30)

PLÁNOVANÉ UDÁLOSTI

Minitábor
(12. – 16. července 2025)

Tábor
(19. – 26. července 2025)

Sborová dovolená
(9. – 16. srpna 2025)

PRAVIDELNÁ SETKÁNÍ

Bohoslužby
(neděle, 9:45)

Nedělka pro děti
(neděle, 9:45, během bohoslužeb)

Kavárnička
(pondělí, 14:00)

Zpívání
(2. středa v měsíci, 19:00)

Maminky s dětmi
(čtvrtek, 9:00)

Biblická pro děti
(pátek, 14:00)

Konfirmační cvičení
(pátek, 18:15)

Česko-ukrajinský klub stolních her
(pátek, 15:00)

Z historie sboru ve Velenicích

Z knihy Církev v proměnách času 2000 – 2017

Po vydání tzv. tolerančního patentu císaře Josefa II. 13. října 1781 se z devíti obcí poděbradského panství přihlásilo 535 občanů, kteří byli odhodláni předstoupit v Poděbradech před komisi, dosvědčit své náboženské přesvědčení, a tak umožnit vytvoření evangelického sboru ve Velenicích.

Za rozhodující dobu vzniku evangelického sboru ve Velenicích lze považovat příchod prvního faráře z Uher Istvána Beretyho, a to ke konci r. 1783. První shromáždění se konala ve stodole na statku Matěje Šantrůčka čp. 3.

Koncem roku 1783 se požadovaný stav farníků naplnil, a tak zde byl 24. 1. 1784 potvrzen první evangelický farář. Působil ve zdejší farnosti šest let.

Přestože byl István Berety potvrzen jako jeden z posledních farářů na poděbradském panství, staly se Velenice prvním sborem, kde byl postaven první tzv. toleranční kostel. I když vrchnost nebyla evangelikům nakloněna, vydala povolení ke stavbě kostela začátkem září 1784. Povolení bylo potvrzeno přípisem krajského úřadu v Bydžově 1. října 1784. Vý-

stavba byla povolena v místě, kde byl tzv. prasečí rybníček. Přesto byl již v r. 1785 ve Velenicích otevřen kostel a zároveň s ním postavena fara a zahájena školní činnost. Kostel nebyl nijak nápadný, protože evangelické kostely se musely stavět bez věží a zvonů. Velenický kostel je však svým půdorysem unikát, má dvě půlkruhové apsidy. V současné době je ve Středočeském kraji nejstarším z tolerančních kostelů a v naší zemi čtvrtým nejstarším.

Do dnešních dnů zde sloužilo sedmnáct farářů. K nejdéle sloužícím patřili István Šoltész (41 let), Vilém Bedřich Košut (36 let) a Oldřich Vraný (31 let). Za posledních sto let zde sloužili tito faráři: Čeněk Fiala, Alois Kuřík, Oldřich Vraný, Věra Hajska, Pavel Dvořáček, Pavel Rybín, Martin Zikmund, Ondřej Zikmund a Michal Hudcovic.

V r. 2010 bylo rozhodnuto o generální opravě kostela a varhan. První etapa opravy (exteriér) proběhla v r. 2012. Druhá etapa opravy (interiér) byla zahájena v r. 2014. V letech 2015–2016 se uskutečnila oprava varhan. Celá rekonstrukce proběhla za přispění evropských fondů, národních fondů, privátních sponzorů, dobrovolných sbírek členů i nečlenů sboru a za obětavého úsilí staršovstva v čele s kurátorem Lubomírem Váňou a farářem Martinem Zikmundem.

Od r. 2011 probíhají v kostele benefiční koncerty a výtěžek z dobrovolného vstupného je vítaným příspěvkem na opravy kostela a varhan. Také díky těmto koncertům vstoupil sbor a obec Velenice do povědomí širokého okolí.

Dohoda o sloučení FS ČCE v Poděbradech a FS ČCE ve Velenicích

Návrh pro Sborové shromáždění

Rozhodnutím staršovstev dle ŘSC čl. 6 odst. 1 písm. C) a na základě usnesení sborových shromáždění FS ČCE v Poděbradech a FS ČCE ve Velenicích se tyto dva sbory dohodly na svém sloučení takto:

- 1) Ke dni 1. 1. 2026 zaniká FS ČCE ve Velenicích a veškerý jeho majetek, závazky, pohledávky a členové přecházejí na FS ČCE v Poděbradech.
- 2) Právní subjektivita FS ČCE v Poděbradech (IČ: 64732983) se nemění. Univerzálním právním nástupcem FS ČCE ve Velenicích je od 1. 1. 2026 FS ČCE v Poděbradech.
- 3) FS ČCE v Poděbradech bude mít od tohoto data nově kazatelskou stanici Velenice.
- 4) Sloučením se ruší kazatelské místo FS ČCE ve Velenicích. FS ČCE v Poděbra-

dech bude mít se svou novou kazatelskou stanicí jeden kazatelský úvazek.

- 5) Náplň duchovenské práce v kazatelské stanici Velenice se stanovuje takto: bohoslužby budou konány v místě 1. a 3. neděli v měsíci a o svátcích. Alespoň jedny bohoslužby v měsíci zajistí kazatel sboru. Další služebnosti (pohřby, svatby, křty), katechetická shromáždění a pastorece budou probíhat dle potřeby. Staršovstvo sloučeného sboru je oprávněno dle ŘSC čl. 24 odst. 1 rozhodovat o změnách tohoto ustanovení. Náplň duchovenské práce, správy i hospodaření v kazatelské stanici Velenice upravuje upraví statut KS Velenice (viz příloha)
- 6) Od 1. 1. 2026 bude sbor spravován všemi členy dosavadního staršovstva v Poděbradech a dvěma členy staršovstva ve Velenicích, a to Petrem Férem a Bořivojem Vaněčkem, až do volby staršovstva na

sborovém shromáždění sloučeného sboru v roce 2030.

- 7) Tato dohoda byla schválena sborovými shromážděními FS ČCE v Poděbradech a FS ČCE ve Velenicích, která se sešla takto: FS ČCE v Poděbradech 22. 6. 2025 a FS ČCE ve Velenicích 15. 6. 2025.
- 8) Tato dohoda bude prostřednictvím seniorátního výboru Poděbradského seniorátu se všemi doklady a stanoviskem synodní rady předložena k rozhodnutí konventu Poděbradského seniorátu. Sloučení obou sborů nabude účinnosti na základě rozhodnutí konventu Poděbradského seniorátu.

„V pláči se modlíme“ – květnové dny 1945 v Poděbradech

Z kroniky vypsala Petra Loučová

Letos v květnu uběhlo 80 let od konce druhé světové války. Poslední dny války byly dramatické a plné emocí. Pozoruhodným pramenem pro poznání nejen tohoto pohnutého času se může stát i kronika Českobratrské církve evangelické v Poděbradech. Kroniku sboru pečlivě vedl tehdejší farář a teolog Josef Bürg Jeschke (1902–1977; v Poděbradech působil v letech 1931–1964). Jeho zápisy poskytují autentické svědectví o prožívání těchto přelomových událostí jak uvnitř sboru, tak i v Poděbradech a potažmo celé zemi.

Jeschke mimo jiné zachytil, že zvěsti o konci války se v Poděbradech rozšířily už 2. května, kdy se ve městě začaly objevovat československé vlajky a na firmách se přebarvovaly německé nápisy. Na pohřbu, jež Jeschke sloužil, se zpívala hymna. Ačkoli to bylo předčasné, poznamenal Jeschke: „Generální zkouška je za námi.“ I na faře a kostele se tehdy

objevily prapory, které byly prý pět let pečlivě zazděné. Zároveň popsal, jaké zmatky v těchto dnech vládly a jaké nebezpečí hrozilo, neboť němečtí vojáci a příslušníci gestapa byli stále přítomni – a jaká se odehrávala vyjednávání, aby se situace nevyhrotila. „Zítřka je neděle a slovo Boží musí mít přednost,“ připsal k sobotě 5. května, ale celá rodina byla vzhůru celou noc, z Prahy se totiž nepřestávalo ozývat volání o pomoc, byly slyšet detonace a dunění děl. Zápis z neděle 6. května končil povzdechem: „Nebyla to pěkná neděle. Slovo Boží bylo v mráкотě lidského boje.“ Sedmý květen byl ve znamení kapitulace Německa, klid zbraní však ještě nenastal.

Pro jeho mnohostrannou vypovídající hodnotu jsme se rozhodli připojit přepis celého záznamu z kroniky připadajícího na 8. květen 1945:

„8. úterý. Po včerejším prohlášení německé kapitulace se vše dostává do pohybu. Den začal tím, že o 6.40 projeli náměstím američtí parlamentáři s bílým praporem, asi 8–10 vozů, směrem od Prahy k Hradci Králové. Byl jsem rychle volán na radnici, abych je uvítal, ježto byli pokládáni za předvoj dalších jednotek. Byl to však omyl.

Pak začal den plný ruchu, jednání a rozhovorů. Jsem v Národním soudu očištěn. Jsou činěna udání na lidi, mnozí si chtějí vyřizovat osobní účty.

Mezitím si začly jevit důsledky kapitulace. Odpoledne, a až do pozdní noci projížděly transporty vojáků odjinud a z Poděbrad se začli Němci stěhovat, hlavně ovšem vojsko a vojenské nemocnice. Řídil jsem jednání o vyklizení Masarykových škol. Při jednání byli přítomni 3 němečtí důstojníci-lékaři, kteří před jednáním byli vyzváni k loajalitě a (pokračování na str. 4)

Pozvánka

Staršovstvo sboru svolává

na neděli 22. června 2025

po bohoslužbách

(začátek sborového shromáždění je v 10:30)

Sborové shromáždění

Na programu bude

Volba faráře ¹⁾

na období 1. 9. 2026 – 31. 8. 2035

(kandidátem je Ondřej Zikmund)

Schválení dohody o sloučení ²⁾

s Farním sborem ČCE ve Velenicích
(od 1. 1. 2026)

¹⁾ Volba faráře se může platně konat jen tehdy, sejde-li se k ní nadpoloviční většina voličů zapsaných v seznamu členů s hlasovacím právem. Nesejde-li se tato většina ve stanovenou dobu, může se volba vykonat za jakéhokoli počtu přítomných voličů po uplynutí půl hodiny od ohlášeného počátku shromáždění.

²⁾ K sloučení je třeba usnesení přijaté dvoutřetinovou většinou členů sborových shromáždění příslušných sborů.

„V pláči se modlíme“ – květnové dny 1945 v Poděbradech

(pokračování)

(dokončení ze str. 3)

respektu k československé republice a jejímu presidentovi. Ochotně – ovšem! – vyhovovali všem podmínkám. Pak zasedal soud očisty.

Odpoledne již vlála na zámku naše vlajka, která byla na věži ráno vyvěšena za zvuku hymen. Po náměstí jdou lehce ranění pěšky domů, sedí na blatníku aut a volají: „Thomů!“ (domů!). Před večerem jde přes náměstí, obklopeném zástupy lidí, průvod čtyř důstojníků, dvou našich, kteří provázejí k radnici oberleutnanta Schustera a jeho adjutanta. Přicházejí do úřadovny starosty, kde zasedáme. Schuster děkuje za spolupráci, doufaje, že nezadal příčin k výtkám. Dr[.] Filip mu krátce odpovídá: „Hoffentlich haben Sie mit uns bessere Ergahrungen gemacht, als ich während der letzten zwei Jahre mit der deutschen Gestapo.“ [Doufáme, že s námi máte lepší zkušenosti než já s německým gestapem za poslední dva roky.] Podání ruky, konec. Schuster žádá o potvrzení, že jsme proti němu neměli námitek.

Konec války. Dnes v noci jedna minuta po půlnoci formálně končí. Dr[.] Filip pronesl

krátkou řeč tlampačem. V řeči vzpomenu všech obětí persekuce. Zástupy na náměstí stojí nepohnutě, muži smekají. Čtyři hymny se ozývají městem: československá, ruská, anglická, americká.

„Po hřbetě mém orali oráči, a dlouhé proháněli brázdy své.“ (Žalm 129, 3) „Děkujeme Bohu, že jsme se dožili tohoto dne a svěřme se v budoucnu do jeho ochrany,“ řekl dnes večer rozhlasem anglický král Jiří V.

V pláči se modlíme.

Ale v Praze je zle. Věž Staroměstské radnice je zbořena. Válka ve svém závěru ještě zanechala na našem hlavním městě čitelné stopy.“

Můžeme doplnit, že zmíněný lékař a skaut Ladislav Filip (1898–1986) se angažoval v protinacistickém odboji a byl za války vězněn, byl předsedou revolučního národního výboru, po válce zakládal Kolej Jiřího z Poděbrad.

Zde bychom mohli skončit, avšak konec války rozhodně nebyl idylický, a to ani v Podě-

bradech, jak dokládá zápis v kronice z 9. května: „Po celý den přijížděli Rusové! Jednou ve válce byl u nás br. kazatel František Urbánek. Mluvili jsme o nacistickém teroru. Řekl: „Jednou se budeme k Pánu Bohu modlit, aby Němce tak netrestal, jak je trestá.“ U nás se střídalo, tekla krev, byli zabiti Němci, z Čechů 21-letý Karel Hampl. Ulice soudila. Němců padlo 72.“

Poděbradský student a skaut Karel Hampl byl na hlídce na dnešním náměstí 5. května zastřelen palbou z německého obrněného transportéru. Střety ten den proběhly na více místech včetně starého vlakového nádraží a Bažantnice. Zastřeleno bylo i dvanáct zajatých příslušníků gestapa a několik kolaborantů. Podle historičky Evy Šmilauerové padlo 42 Němců.

Jeschke v líčení samozřejmě pokračoval – zaznamenal například příjezd Rusů do města, ale to už se do tohoto příspěvku nevejde. Díky poděbradské sborové kronice jsme si i takto stručně připomněli, jak vzrušující, radostný, ale i bolestný konec druhé světové války v květnu 1945 byl.

Stalo se ve sboru

• Společně s Velenickými jsme se sešli 9. března při sborovém dni. Hostem byl Jan Plecháček a mluvil o slučování sborů, jeho souvislostech, nástrahách i možnostech. Jedna z hlavních myšlenek bylo, že podstatná je změna myšlení – to, jestli se dovedeme na sbor dívat i v širších souvislostech. Vytváříme širší společenství, než jen to úzce určené konkrétním místem. Sborového dne se zúčastnilo hned několik dalších kurátorů sborů seniorátu, téma je aktuální. Pro nás to byla i jedna s příležitostí, jak začít pracovat na vytváření společenství s velenickými.

• Také na biblické pro děti začaly nově chodit další 4 děti z Velenic, čímž se stává, že se nás schází někdy až 11.

• Založili jsme nové pravidelné setkání „Zpívání“. Každou druhou středu od 19 hodin zpíváme písně nové i staronové.

• V pátek 21. 3. proběhla vernisáž obrazů Radky Folprechtové, spojená s autorským čtením poezie Michaela Váchy ze sbírky Poděbrady – matka měst. K tomu zahrál na kontrabas Jan Patka. Vše doprovodila svým slovem Petra Loučová. Ekklésia byla zaplněná. Výstave je stále ke shlédnutí (třeba při Noci kostelů).

• Proběhlo sborové shromáždění, které schválilo rozpočet a zprávy o životě sboru. Chvilu se mluvilo o spojení s velenickým sborem.

• V neděli 6. dubna proběhl další sborový den, tentokrát s Jonatanem Hudcem, farářem v Praze na Smíchově (dříve v Mladé Boleslavi). Součástí smíchovského sboru je i komunitní centrum a o něm Jonatan mluvil. Bylo náročné najít nějaké vyvážené fungová-

ní, které by skloubilo jak tradiční život místního společenství, tak spousty aktivit, které se v místě konají mimocírkvně. Rovněž ekonomicky je to náročné. Na druhou stranu jsou prostory dobře opravené, využití a sbor má možnost být v místě viděn.

• Díky iniciativě Jeronýma Žárského začal v našich prostorách působit TenSing. Jeroným studuje na Střední škole multimediálních studií a je ze Semonice, kde je jeho otec Radim farářem. Více v samostatném článku.

• Sbírká na květnou neděli byla určena „postní sbírka Diakonie“ na podporu práce Diakonie na Blízkém východě a vynesla 3 200,- korun.

• Na křest dcery Veroniky se připravují manželé Šípkovi.

• V úterý 15. března proběhl v kostele koncert flétnové třídy paní učitelky Marie Bláhové.

• Ve středu 16. března jsme opět četli paši, tentokrát podle evangelisty Jana a poté proběhla sederová večeře.

• Velikonoční shromáždění proběhla v pátek i v neděli a byla pěkně navštívená.

• Ve sbírce na Hlavní dar lásky Jeronymovy jednoty jsme vybrali 10 tisíc korun, určena je na pomoc sboru v Čáslavi, který opravuje sborový dům.

• Na konci dubna jsme na zahradě pálili čarodějnice.

• Do třetice všeho dobrého jsme 4. května měli sborový den, tentokrát ovšem ve Velenicích. Bohoslužby v Poděbradech byly zrušeny a zúčastnili jsme se bohoslužeb ve Velenicích, které měl poděbradský farář. Z Poděbrad dorazilo padesát účastníků včetně dětí, místních bylo kolem dvaceti. Veleničtí připravili jednak krátký program se čtením z historie sboru a pak oběd. Byla to další příležitost, jak se poznat a také, jak si vyzkoušet něco, co minimálně párkrát do roka budeme dělat i nadále.

• V Novinách pro Poděbrady vyšel rozhovor s farářem.

• Jarní brigáda proběhla v sobotu 10. května, opět byla hojně navštívena a udělalo se plno práce.

• Od čtvrtka 15. do soboty 17. května v Praze proběhl synod naší církve. Více ve „zprávách ze synodu“.

• V pátek 23. května proběhla další Noc kostelů.

• V neděli 25. května byla při bohoslužbách pokřtěna Veronika Šípková. Vítáme ji mezi námi.

adresa: Českobratrská církev evangelická
Husova 141
Poděbrady, 290 01

telefon: 721-832-383
email: podebrady@evangnet.cz
web: <http://podebrady.evangnet.cz>
účet: 2400286385/2010 (FIO Kolín)

Adresát: